

Κωδικός Μαθήματος EDUG-528	Τίτλος Μαθήματος Ψυχολογία Παιδιών με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες	Πιστωτικές Μονάδες ECTS 10
Τμήμα Παιδαγωγικών Σπουδών	Εξάμηνο Εαρινό	Προαπαιτούμενα EDUG-521
Κατηγορία Μαθήματος Περιορισμένης Επιλογής	Γνωστική Περιοχή Ειδική Εκπαίδευση	Γλώσσα Διδασκαλίας Ελληνική
Επίπεδο Μαθήματος 2 ^{ος} Κύκλος	Έτος Σπουδών 1 ^ο	Διδάσκων Δρ Δημήτρης Στασινός
Μέθοδος Διδασκαλίας Εξ Αποστάσεως	Πρακτική Άσκηση N/A	Συν-απαιτούμενα Κανένα

Στόχοι του μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι να βοηθήσει τους φοιτητές να:

- Κατανοήσουν την αναγκαιότητα της πολλαπλής στήριξης παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις συννοσηρότητας, και τη συμβολή της στην αποτελεσματικότητα της ψυχολογικής στήριξης και (τροποποιημένης) διδακτικής παρέμβασης στη σχολική τάξη.
- Ενημερωθούν συστηματικά για τις θεωρητικές (ψυχολογικές) προσεγγίσεις της διαφορετικότητας των ατόμων που ανήκουν στις ευπαθείς ομάδες οι οποίες χρήζουν ειδικής εκπαίδευσης και συγκεκριμένα για τις ψυχολογικές σχολές που μπορούν να βοηθήσουν στην ερμηνεία και τη μεταχείριση/στήριξη παρόμοιων περιπτώσεων στο σχολείο.
- Γνωρίσουν με πληρότητα την κλινική εικόνα δηλαδή το ψυχολογικό προφίλ των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες εξετάζοντας την κάθε (ευπαθή) ομάδα χωριστά με βάση το βασικό της έλλειμμα σε τομείς όπως της νόησης, των αισθητηριακών λειτουργιών, της φυσικής-κινητικής δεξιότητας, της γλωσσικής συμπεριφοράς, της μάθησης, της συμπεριφοράς, της πολιτισμικής ταυτότητας, κ.τ.λ. και προσδίδοντας ταυτόχρονα ιδιαίτερη βαρύτητα σε επικοινωνιακά ελλείμματα που μπορεί να συνυφάνονται με ομάδες παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Διακρίνουν τα επιμέρους ψυχολογικά χαρακτηριστικά του κάθε παιδιού με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (εξατομικευμένη προσέγγιση) σε συνάρτηση με τα βασικά του ελλείμματα και να τα μετουσιώνουν σε συγκεκριμένη στάση και συμπεριφορά του εκπαιδευτικού στο πολλαπλό παιδευτικό του έργο.
- Επιδιώκουν τη συνεργασία με το εξειδικευμένο προσωπικό της τοπικής διαγνωστικής ομάδας και ιδιαίτερα με το σχολικό ψυχολόγο ή/και τον ψυχίατρο (αν χρειαστεί), την κοινωνική λειτουργό και το λογοθεραπευτή ή και με άλλους σε όλα τα στάδια αντιμετώπισης του παιδιού με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

στο σημερινό συμπεριληπτικό σχολείο.

- Προσδίδουν ιδιαίτερη έμφαση στην ψυχολογική στήριξη παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που ζουν σε μη φιλικά κοινωνικά περιβάλλοντα (οικογένεια, τοπική κοινωνία).
- Ενθαρρύνονται να διεξάγουν μικρής κλίμακας έρευνες με αντικείμενο ψυχολογικές πτυχές και επικοινωνιακά ελλείμματα παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και (να) επιχειρούν να συνδέουν τα αποτελέσματα παρόμοιων εγχειρημάτων με τη διδακτική πράξη και υποστηρικτική πρακτική στο συμπεριληπτικό σχολείο συμβάλλοντας στην προαγωγή της ποιότητας στη σχολική μάθηση.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση των προγραμματισμένων συναντήσεων στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- Κατανοήσουν το γεγονός ότι η αποτελεσματικότητα του διδακτικού έργου του εκπαιδευτικού στο σχολείο στην αντιμετώπιση παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες συνυφάινεται απαραίτητα με τη βαθιά γνώση που ο ίδιος θα πρέπει να έχει για το ψυχολογικό προφίλ του παιδιού σε συνάρτηση με το βασικό του έλλειμμα.
- Υιοθετούν τις κατάλληλες ψυχολογικές προσεγγίσεις παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και (να) τις μετουσιώνουν σε συγκεκριμένες συμπεριφορές και στάσεις τους απέναντι στα παιδιά αυτά για να επιτυγχάνουν τα επιθυμητά αποτελέσματα λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαιτερότητα του κάθε παιδιού σε βασικές πτυχές της καθημερινής ζωής του.
- Συνδυάζουν την τροποποιημένη-κατά περίπτωση- διδακτική τους παρέμβαση με την κατάλληλη ψυχολογική στήριξη του παιδιού με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες για μια σφαιρική αντιμετώπισή του στο σχολείο της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης.
- Συνειδητοποιήσουν ότι η ψυχολογία του παιδιού με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες παρουσιάζει ιδιαιτερότητες που συνυφάνονται με την κλινική εικόνα της περίπτωσης του και ότι η αντιμετώπισή του προϋποθέτει συλλογική προσπάθεια μετουσιωμένη σε κατάλληλη ψυχολογική και διδακτική παρέμβαση.

Περιεχόμενο του μαθήματος

- Οι έννοιες της διαφορετικότητας και της ετερότητας παιδιών στο σύγχρονο σχολείο.
- Περιεχόμενο και μορφές της Ειδικής Εκπαίδευσης.
- Μορφές ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών και η αντιμετώπισή τους στο σχολείο.
- Αντικείμενο της επιστήμης της Ψυχολογίας και η συσχέτισή της με την Ειδική Εκπαίδευση.
- Μέθοδοι έρευνας της επιστήμης της Ψυχολογίας και η εφαρμογή τους στην Ειδική Εκπαίδευση
- Ανάπτυξη και περιεχόμενο ψυχολογικών τάσεων-σχολών: Μπηχεβιοριστική-Κοινωνική Μάθηση, Ψυχοδυναμική, Γνωστική, Συστημική, Οικολογική (Οικο-συστημική).
- Πεδία εφαρμογής της ψυχολογικής γνώσης στην Ειδική Εκπαίδευση.
- (Ψυχολογικές) διαγνωστικές μέθοδοι και Ειδική Εκπαίδευση.
- Μορφές διαχείρισης της σχολικής τάξης και η συμβολή της επιστήμης της Ψυχολογίας.
- Ειδική Εκπαίδευση και επικοινωνία παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο σχολείο.
- Ψυχολογία Αποκατάστασης και Ειδική, Συμπεριληπτική Εκπαίδευση

- Συμβουλευτική Ψυχολογία και Ειδική, Συμπεριληπτική Εκπαίδευση
- Εκπαιδευτική Ψυχολογία και Ειδική, Συμπεριληπτική Εκπαίδευση
- Κλινική Ψυχολογία και Ειδική, Συμπεριληπτική Εκπαίδευση
- Η συμβολή της επιστήμης της ψυχολογίας στη δημιουργία φιλικού κλίματος στο σχολείο.
- Ψυχολογία και Ειδική, Συμπεριληπτική Εκπαίδευση: έρευνες και σύγχρονες τάσεις.

Μαθησιακές δραστηριότητες/διδακτικές μέθοδοι

Διάλεξη, Διαδικτυακή παρουσίαση, διαδικτυακή συζήτηση, δραστηριότητες σε εβδομαδιαία βάση, προγραμματισμένες επισκέψεις σε σχολεία, παρουσίαση-ανάλυση ερευνών και συναφών κειμένων

Μέθοδοι Αξιολόγησης

Διαμορφωτική αξιολόγηση-ανατροφοδότηση, παρουσίαση ατομικής-ομαδικής εργασίας (papers), συμμετοχική διδασκαλία-μάθηση.

Βασικά διδακτικά εγχειρίδια/βιβλιογραφία

Daniels, H. and Edwards, A. (eds)(2004). *Psychology of education*. London and New York: RoutledgeFalmer.

Στασινός, Δ. (2009). *Ψυχολογία του λόγου και της γλώσσας. Ανάπτυξη και παθολογία. Δυσλεξία και λογοθεραπεία*. Αθήνα: Gutenberg.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Asch, A. (1984). The experience of disability: A challenge for psychology. *American Psychologist*, 39(5), 529-536.

Bandura, P.B. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Barkley, R. (2005). *ADHD and the nature of self-control*. New York: Guilford.

Beck, A.T., Freeman, A., & Davis, D.D. (2004). *Cognitive therapy of personality disorders*. (2nd edition). New York: Guilford Press.

Beech, J.R. and Singleton, C.(επιμ.) (1997). *The psychological assessment of reading*. London: Routledge.

Berkowitz, L. (1993). *Aggression: Its causes, consequences and control*. New York: McGraw-Hill.

Bovair, K. and McLaughlin, C. (1994). *Counselling in schools: A reader*. London: David Fulton.

Cline, T. (επιμ.)(1992). *The assessment of special educational needs: International perspectives*. London: Routledge.

- Clough, P. And Corbett, J. (2000). Theories of inclusive education. London: Chapman.
- Cotlib, I.H., & Hammen, C.L.(1992). Psychological aspects of depression: Toward a cognitive – interpersonal integration. Chichester, UK: Wiley.
- Eaton, L.,& Menolascino, F.J.(1982). Psychiatric disorders in the mentally retarded: Types, problems, and challenges. *American Journal of Psychiatry*, 139, 1297-1303.
- Fontana, D. (1996). Ψυχολογία για εκπαιδευτικούς. Αθήνα: Σαβάλλας.
- Frederickson, N.L. and Cameron, R.J. (επιμ.) (1999). Psychology in education portfolio. Windsor: NFER-Nelson.
- Gardner, H. (1993). Frames of mind: The theory of multiple intelligences. London: Fontana.
- Γιαννίτσας, Ν., Καλαντζή-Αζίζι, Α. Παρασκευόπουλος, Ι.Ν. (1999). Αθηνά τεστ διάγνωσης δυσκολιών μάθησης. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Goleman, D. (1995). Emotional intelligence. New York: Bantam Books.
- Happé, F., & Frith, U. (1995). Theory of mind in autism. New York: Plenum Press.
- Happé, F., & Frith, U. (1996). The neuropsychology of autism. *Brain*, 119, 1377-1400.
- Happé, F., & Frith, U. (1996). Theory of mind and social impairment in children with conduct disorder. *British Journal of Developmental Psychology*, 14, 385-98.
- Καλαντζή-Αζίζι, Α.& Ζαφειροπούλου, Μ. (επιμ.) (2004). Προσαρμογή στο σχολείο. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Khan, A., Cowan, C., & Roy, A. (1997). Personality disorders in people with learning disabilities: A community survey. *Journal of Intellectual Disability Research*, 41(4), 324-330.
- Marschark, M. (1993). Psychological development of deaf children. New York: Oxford McGraw-Hill.
- Moore, D.F. (1987). Educating the deaf: Psychology, principles and practices (3rd edition). Boston: Houghton Mifflin.
- Patterson, G R. (1996). Characteristics of developmental theory for early onset delinquency. In M.F.Lenzenweger & J.L.Haugaard (eds). *Frontiers of developmental psychopathology* (pp. 81-124). New York: Oxford University Press.
- Pretzer, J.L., & Beck, A.T.(1996). A cognitive theory of personality disorders.

Psychologist, (39)5, 529-536.

Ravenette, A.T. (1999). Personal construct psychology and educational psychology: A practitioner's view. London: Whurr.

Robinson, N.M., & Robinson, H.B. (1976). The mentally retarded child: A psychological approach (2nd ed.). New York: McGraw Hill.

Siegel, B. (2003). Helping children with autism learn. New York: Oxford University Press.

Singleton, C. (1995). Cognitive profiling system. Newark: Chameleon Education.

Sutton, J., Smith, P.K., & Swettenham, J. (1999). Bullying and 'theory of mind': A critique of the 'social skills deficit' view of antisocial behavior. *Social Development*, 8, 117-27.

Wilson, G.T. (2005). Psychological treatment of eating disorders. *Annual Review of Clinical Psychology*, 1, 439-465.